

اجتهاد

Adresse:

Idjtihad Constantinople

Téléph: St. 865

XVIIIme ANNÉE

1 Juillet : 1923 — No. 155

اداره خانه ی

جفال اوغلنده « اجتهاد نهوی »

تلفون: استانبول ۸۶۵

« اون سکزنجی سنه تاسیسیه »

حیاتی ، فلسفی ، اجتماعی فکر غزته سی

نومرو ۱۵۵ — ۱ تموز ۱۹۲۳

محاضرات زراعی

۱

بو مملکتده زراعتدن بحث اولوندیمی ، اک اول ،
آنادولی بر زراعت مملکتیدر ، قراقرغ ایشیدیرسکز .
حسیانمزی اوقشایان بوسوزه اینانماق حقیقه کوجدر .
دیگر طرفندن ده بوکا مخالف بر حکمده بولونایلمک
ایچون مملکتک شرائط زراعیه سی ، زراعت علمی نقطه
نظرندن تدقیق ایتک لازم کلیر . آنادولی خلقنک زراعتله
وزراعته آرزو قو تعلق اولان صنعتلرله تأمین حیات
ایتدیکی سوله نه جک اولورایسه بزده هیچ تردد ایتکسزین
بویله بر حکمه اشتراک ایدریر . شوقادار که خلقی زراعتله
وطور اعلی قیشدیردیکی شیلرله کینن بر مملکتک مطلقا
بر « زراعت مملکتی » اولماسی اقتضا ایتمز . چونکه ،
زراعت مملکتی ، دیمک علمی بر اصول زراعتک جاری
اولدینی یر دیمکدر . بو اعتبارله مملکتیمزی بر زراعت
مملکتی ، عد ایدمه یه جکوز و بوراده پک اسکی زمانلردن
بری تطبیق ایدمکده اولان زراعت اصوللرینی علم نقطه
نظرندن تنقیده کیریشه میه جکوز ...

بوسلسله مقالاتده زراعی اعتیادلر مزدن ، اصوللر مزدن
بحث ایتدیگدن و بونلرک آیی و یاقنا یرلرینی کوستردیکدن
صوکر ازراعتی اولدینی یردن بر آزداها ایلری کوتورمک
و بو سایه ده آنادولی یری بر زراعت مملکتی حالته ، ولو
بر درجه یه قادار اولسون ، یاقلاشدیرمق ایچون محتاج
اولدیغمز شیلردن یازاجغز . فقط ، آکیز بوز ماوقورولاما
یینله یاییلمایان ، هنوز قارا صابانلرله و جالی طیرمقلریله
وتخته سورکولرله اک مهم چفت ایشلرینک کورولدیکنه
اینانیلان ، کوبره سز زراعت اولامایاجنی هنوز آکلاشیلا
مایان بر یرده احتیاجات زراعیه دن بحث ایدمکک بالطبع
اوقادار قولای اولامایاجقدیر . بالخاصه زراعت اصول
اداره حکومتدن ، کومروک تعرفه لرینه ، اقتصادیاندن

کندی صمدانی قوتیه کورور . کوزلککرت متحول و متلون
اعانه سندن ، یالکیز اوروحانی و روحانی باصره ، مستفیدره .
۱۲ حزیران ۱۹۲۳ ، اجپاد شوی

در قور غیر الله جودت

بر عصاره چارپیلیم . استرحام ایدمزم ، بوقادار مؤثر ، بر مکتوبی
امضا ایتدی اولانلره بونی سوبله یکنز .

آه ، الله عشقنه اولسون ! ظن ایتمه یکنز که (فرانسه) ملتکنزه
باشلیجه خصم بر ملت در وفلا کتیر کزک حقیقی سبی در ؛ وبالخاصه ،
مملکتکنزدن عودت ایدن بتون ضابط و عسکرلر منیر کزکنده سزک
ایچون بر محبت و شکر کذارانه بر خاطر ه حفظ ایتمه مشلر در زده ایتده
بولونایکنز . بالعمکس بونلرک جمله سی سزی مدافعه ایدییورلر ،
حالبوکه سزک «لوانتهن» خصملرک حقیقه استکراه حسندن
باشقا برشی کتیرمه مشلر در . فقط بونلر ، سسلری اسکی فکر باطللر
آرده سندن غائب اولان بر کوجوک اقلیت قالمقده درلر . حالا هر
طرفده غالب اولان ، افسانه لر و پروپاگاندا درلر . سزکله برابر
مضطربم ، سزکله برابر ضجرت ایچنده م و سزک ایچون آلاچمه
تحقیرلر و تهدیدلر ایچنده یاشاماقله مفتخرم . سوبله مک حقیقه
مالک اولور اولماز یوکسک سسله سوبله یه جکم ، فقط سوزم ،
ناچیز اولاجاق و بالخصوص پک کچ واصل اولاجاق . معزافدم
هیچ اولمازسه بانا خطاب و مراجعت ایتک لطفنده بولونانلرک ،
بو خطابی ایشتمه منلکدن کلکله غی اتمام ایتمه لر ایچون ، بو
جوابی ممکن مرتبه یه جوق نشر ایتمه کزی و بزم اخلاص مطلقه کزی
محبتکم عرض ایتدیکی نیازی عموم نامنه قبول بیورمه کزی
سزدن تمی ایدمزم .

پیرلونی

بوقادار نا محدود بر محبت و مربوطیت ، علی العاده بر
یوره کک کاری دکلدرد . (طرابیه) ده (پیرلونی) نک یاننده
کچیردیکمز برایکی ساعتک خاطر می الک عزیز و بر اهتزاز
خاطر اندن در . او ، مجروح و مظلوم تورکیانی سودی ،
مجروح و مظلوم تورکیایه آجیدی . بو سومک .. دیگر
هیچ بر طرف ایچون سوممه مک ، بو آجیاق .. دیگر
هیچ بر طرف ایچون آجیاقاق تضمن ایتمه یوردی .
مرحمت و محبتک بیوکلیک بونده در . بیوکلرک مرحمت
و محبتلری بویله اولماق لازم در .

چونکه اونلرک آلهی نظرلرنده محبتدن مستغنی
و مرحمته غیر لایق هیچ بر ذی حیات یوقدر ، اونلرده
مرحمت و محبت ، کونش کبی محیط ، کونش کبی یوکسک
و متواضعدر . اونلر :

[*] La pensée est en nous large comme l'amour.

دیرلر . چونکه روحانی متفکرلرده تفکر ، محبت در .
نوردر . صمدانی کوزدر : بزلر یالکیز کوزلر منزله
کوروروز ، روحا بیوک انسانلر نورلریله کورورلر . نورهر زمان

[*] ترجمه می : تفکر بزده محبت کبی فسیحدر .

نه قازاناييلدكلريني آكلامق ايجون ده اورلردن بر دفعه
كچمك كافيدر ... آنادولى خلقك بو سفالت طالعلرندن
مسئول اولان (حكومت) در . فى الحقيقه بو مملكتده
احتياجات حياتيه و شرائط اجتماعيه ايله متناسب برطرزده
زراعت واردى ، وبو (موازنه) ايله خلق حس ايديله
جك درجده مسعود ايدى . ادارى وسياىى انقلابلرله
شرائط اجتماعيه واقتصاديه ده بويوك بويوك تحولاتر حاصل
اولدى وبو تحولاتر اورقاده بر طاقم بوشلقلر وجوده
كتيردى . ارزمان يكي زمانك الجا آتسه كوره مملكتيه بر
استقامت ويرمك وبويولده موفقيتله يورويه بيلمك
ايجون ده اونك محتاج اولدينى علمى وصناعى وزراعى
شيلرى ويرمك لازم كليردى . (انقلاب) لك حصوله
كتيرديكي آچيقلقلر حاليله قالدى و (حكومت) خلقه
قارشى بونلرى دوشومك وظيفه سنى اوزرينه آلدى ، كه
مسئوليتيه بورادن باشلار . (انقلاب) حكومتلرينك
الك زياده مسئول ومعاتب اولدقلى يربوراسيدور : چونكه
كنديسى داها متمدن ، ظن ايدن وبو قناعتله مملكتك
بوتون احتياجات تكاملنى عهدده سته آلان حكومتك بويله
بر مسئوليتدن وارسته كورولمىسى ممكن اولاماز . بو
(انقلاب) ك مبدأيه ده « تنظيمات خيريه » در . اوزمانه
قادر مملكتهمزده آز چوق مرشى واردى . او عصر ك
احتياجاتنه كوره خلقى مسعودانه ياشادان صنعتلره ودائما
آنبارلى آريه وبوغدايله طولدوران زراعتيه تصادف
ايديليردى .

بيكلرجه قويون سوروبلرى ، ييلقيلر كنيش مرطالرده
اوتلايوب كزه ردى ... فقط (تنظيمات خيريه) وبونى
تعقيب ايدن انقلابلر اورتاللى آلت اوست ايتدى وبالحاصله
غرب عالميله اولان مناسباتك وسعت واهميت كسب ايتمىسى
مشكلاتى آرتيردى . وهرايشده بر « كفايتسزلك » كورو-
لميه باشلادى . چونكه مملكت بر طرزده كى انقلابلر
ايجون حاضر لانمامش ايدى . سياسى تضيققلر كى تاثيريله
وجوده كلن انقلابلر كى مملكتده فائده لى وسوره كلى تحولاتره
قادر كوتوريله ميه ميه ده بوندن ايلرى كليوردى . او
زمان حكومت اورتايه آتيلدى وبر طرفدن انقلابى

مناسبات سياسيه قدار هر شيدن متأثر در . اعشار كى
بر بليئه اجتماعيه نك حالادوام ايدم بيلمىكى بريده زراعتدن
وتكامل زراعتدن بحث ايتمك فائده سز وعبشدر . زراعتك
قوانين حكومتدن وسياساتدن باشقه خلقك اعتيادلرى
واوصاف اجتماعيه واخلاقيه سييله ده علاقه دار اولديغى
خاطر دن چاقار مامالى در . لك طوغرى وسى لك ايبى اداره
اولونان بر مملكت ، شرائط اقليميه وزراعيه سنك درجه
قابليتته كوره لك ايبى بر زراعت مملكتى اولاييلير . ديكر
طرفدن ده طوبراقلرى سوروب ايشله مهن اولينلر مرنى
ايشله مك « لازم كلير وحرث » ك بو ايكي شكل وطرزى
آراسنده بك جدى وحقيقى رابطه لر واردر . فى الحقيقه
بو وطنك لك بويوك دردى وشفا ناپذير خسته لى ،
« جهل » ي در . زراعتك بو قادر كرى قالماسنده كى
سبيلرى بونك اطرافنده طولامق ممكندر . اونك ايجون
بزاك اول بيلمه ديكنز وبونلردن سوكراده بيلوب اوكرنميه
مجبور اولديغمز شيلرى سويله يه جكنز . شرقى آنادولى
خلقك قيشك حويليله برابر قارا دكنز ساحلارنده واقليمى
داها معتدل يرلرده كنديلرينه ملجأ آرامالرنده وتصويره
صيغماز بر سفالت وپريشانى ايجنده طاش آرالرنده
ومغارلرده ياشامالرنده برسبب آرايلاجق اولورسه البته
قارشيمزه (جهل) دن باشقا برشى چيقماز . صوكر
قارا دكنز خلقى ده تأمين حيات ايجون قافقاسيه ، روسيه
نك جنوب اياالتلرينه ، رومانيايه وبولغارستانه كيدوب
چاليشمايه مجبور ايديلر . بوكونكى شرائط حياتيه واجتم-
اعيه لر ينك ، ايبلك طوغرى وولو نسبى برطرزده اولسون
ده كيشممش اولديغنه احتمال ويريله مرن . وسطى آنادولى
خلقك ، غربت اوشاقلرى ، [*] آكيلديغى وهر سنه
يوز بيكلرجه انسانلرك وطنلردن عائللردن دورومهجور
اولارق شوراده ، بوراده وطالعك بيك دورلو شداند
وآلامينه قاتلانارق غربب وسفيل ياشامابه اوغراشدقلىرى
هر كس بيلير . يوردلرنده قالان وايصمىز وايشيقسىز
وشنلكسىز كويلرده سفيلانه بر حيات قاتلانان بچاره لرك
[*] آنادولى توركه قاچ ياشنده سين ؟ ديمشلر : جواباً
غريته قاچ بورغان بارالادك ديهه صوركه جوانى ويريم . قاچ
ياشنده اولديغى نه بيليرم ديمش . نه حزين نه قادر بكانكيز دره

زده صرف علمی بر مسئله اولی اوزره مجموعه مزده
بو حرفلر قبولی لزومی ایلری یه سوردک و او یوله
مدافعه یه باشلاق. حکمت بک مطبوعات مدیری، طلعت
مرحوم داخلیه ناظری ایدی. حکمت بکله بونک ایچین
بک چوق مناقشه لردن سوکرانهایت - هیچ مناسبتی یوق
ایکن - داخلیه ناظرینک حضورینه قادر دعوت ایدیلدک.
بو حرفلر مسئله سنک بر اساس مسئله سی اولاجنی
هیچ تخمین ایده نمشدیم. آره مزده عیناً شو محاوره
جریان ایتدی.

— قیلیچ زاده سن ظن ایتدیکمدن چوق جسور
ایمشک.

— جهلم نسبتنده دکم دیدم، یوزیمه معنالی معنالی
باقدی.

— شو حرفلر مسئله سنه دائر نشریاته بولونماکیزی
تنیه ایتشدیم.

— (لطیفه یه بوغارق) حرفلر، والیریکز ویا
متصرفلریکز دکلدر، که سز اونلره دیله دیککز امرلری
ویره سکز واونلرده درحال اجرا و انفاذ ایتسینلر؛ بو
بر علم مسئله سی در؛ داخلیه نظارتنک بوایشه علاقه سی
هیچ آ کلایم یورم.

— فقط بونشریاتله یوتون صوفتالری باشمه اوشو.
شدیریورسک!

— اونلری علماً مناقشه دعوت ایدرسکز.

— او یله دکل. سزک حرفلریکز ایچین بر سورو
صادریقلرله اوغراشه م؛ هم چوق قونوشمه یه وقمده
یوق؛ صوک دفعه اولارق امر ایدیورم؛ یازمایه جقسکز.
عکس حالده مجموعه کزی تعطیل ده کیل الغا ایدرم.

— بز وظیفه منی یابارز، سزده سزگکی.
دیدم وچیدم. فی الحقیقه مجموعه بو بحثه عاندصوک
مقاله یی نشر ایتدی. (حریت فکریه) ده قاپاندی والحاله
هنده تولودر:

شو محاوره کوسرتیریورک طلعت مرحوم اساساً
حرفلرک علیهنده دکلدی. یاخود بوخصوصده بر فکری
وبونلره علاقه سی یوقدی. لاکن بعضی صوفتالرک خوموردا.

یاشاتمق وخلق بونکله متناسب برسویه چیقارمق ایچون
هرشیئی یاباجنی سویله دی. بوندن سوکراده معارفک
تشکیلات زراعیه نک اقتصادی، علمی و صناعی بوتون
تکاملانک حکومتک الله کچدیکنی وکندیسنی خلقدن
داها منور و متمدن صایان بر اداره نک بویله بر قناعتله
ایشه باشلادیغنی کوریورز. بونک نه کی فائده لری
اولدیغنی آ کلامق ایچون ده سویله جه اطرافزه عطف نظر
اعتبار ایتک کافیدر. یالکیز، بوکونک حکومتی، اداره
سابقه نک بومدهش خطاسنی آ کلاماسی لازمدر، او
زمان حکومت معارفچیلکدن، زراعتچیلکدن،
صنعتچیلکدن صرف نظر ایدر و بو ایشلری اربانه
براقیر. زراعت نظارتنه دوشن وظیفه، زراعت جریا-
نلرینک و بوکاعدا احتیاجلرک ناظم حرکاتی اولمقدن عبارتدر.
علماً بو قادر کری قالان بر مملکته رسمی زراعت
تشکیلاتیله آله ایدیله بیله جک نتیجه «هیچ» دن باشقا
بر شی دکلدر. نیته کیم بویله اولمش وملتیه میلیونلره مال
اولان مؤسسات زراعیه رسمیه دن، زراعت مکاتب عالی-
سندن، نمونه تارالاردن، عملیات مکتبلردن...
تأسیسات و تشویقات زراعیه دن... هان هیچ بر فائده
مادیه و معنویه کورولمه مشدر. بو قادر مهم قوتلری هیچه
ایندیرمن و مدهش ضایعات و اسرافاته سببیت ویره ن
«اصول» فالغیدر. بوندن صسوکراکی مباحثه بو
حقیقی داهاز یاده ایضاصه چالیشاجقز و خسته لغی تمامیه
کوروب آ کلادقدن سوکراده چاره تدایوسنی سویله یه جکیز.

بکار بکی حزیران ۱۳۳۹ مسین ناظم

ازمیر اقتصاد قونفره سننده حرفلر مسئله سی

۲

کچن نسخه دن مابعد

هرکس بر شی سویلیوردی، هرکس صوریوردی.
بو حرفلر هانکیلریدر؟

بو حرفلر؛ ظرافتلی، شکل هندسیلرینک او یغونلغی
افقی و عمودی اولارق قولایلقله و ذوقلی بر صورتده
یازیله بیلملری و نهایت بر چوق اقوام طرفندن قبول ایدلمش
اولملری منی اعتباریه مطلقالاتین حرفلری اولاجقدی.